

24. maj 2022

Forslag til forespørgselsdebat om, hvordan vi kan sikre Grønland det største og bredest mulige politiske mandat i udenrigspolitiske anliggender herunder i forbindelse med forhandlinger med den danske stat.

(Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraterne)

Vi takker hermed fra Siumut medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraterne for hendes debatoplæg.

Da vi i sin tid stiftede Siumut var formålet, at det grønlandske folk skulle tage ansvaret i deres eget land; at det grønlandske folk skulle være de retlige ejere af landet, at vi skulle have vort eget parlament og vor egen regering.

Grønlands Hjemmestyre blev således indført i 1979 med Siumut som ledere af regeringen og igen blev Selvstyret indført i 2009 hvor Siumut også var ledere af regeringen og det er også i dag Siumut der helt uden den mindste tvivl står i spidsen og arbejder for etablering af en grønlandsk stat. Vort formål hermed er allervigtigst, at vi uden den mindste indblanding skal begynde at kunne forhandle om alle vitale spørgsmål om vort land.

Efter at vi havde fået mere at skulle have sagt over egne anliggender udtalte daværende statsminister Anker Jørgensen, at vort land ikke ville kunne overtage råstofområdet førend vi fik suveræn selvstændighed, men da mange år er svundet siden da og statsministeren og juristerne forlængst er skiftet ud mange gange, så har vi da også overtaget råstofområdet. Det er samtidig et slående eksempel på, at man kan hvad man vil og alt kan ændres.

Her indenfor de senere år har vi indgået flere aftaler mellem vort land og Danmark, som vi har underskrevet med stor festivitas og med store forventninger til følge, herunder er også Itilleq aftalen med, hvor man i henhold til denne aftale skal sikre sig, at Danmark altid skal sørge for at der er grønlandske repræsentanter der deltager når emnerne berører grønlandske forhold, men til stor ærgelse for os, har man gang på gang overtrådt den indgåede aftale og fuldstændigt ignoreret den. Det kan vi ikke på nogen måde stiltiende acceptere fra Siumut og vi har da også adskillige gange kritiseret Danmark, dog uden at det har fået nogen større konsekvenser.

Som eksempel herpå er der indgået aftale mellem Danmark og Amerika som er hemmeligholdt for Grønland og i går kom det frem i nyhederne, at Danmark også har indgået aftaler omkring militærbasen i Pituffik hvor der sker en nyudvikling. Det skal forstås således, at man i mange år har været ligeglade med vort land og at det ikke vil ændre sig før vi selv ændrer på dette forhold.

Der er derfor kun en ting at gøre, nemlig at vi foretager en fornyet evaluering heraf! Da man i 1952 var i gang med arbejdet med en ændring af grundloven var der tre muligheder som ikke i tilstrækkelig grad blev offentliggjort overfor grønlænderne, og det grønlandske folk kom heller ikke til at stemme om det. De tre muligheder drejer sig om:

Selvstændighed

Etablering af en stat ud fra Free Association

En fortsættelse af den nuværende ordning under den danske stat

Vi mener i Siumut, at det næste skridt bør være Free Association det vil sige, at vort land bliver en stat. Vi kan opnå status som Free Association i samarbejde med et andet land, som for eksempel Danmark eller et andet land. På grundlag af Free Association kan vi samarbejde omkring forsvaret af vort land og retsvæsenet som vi som stat suverænt selv vil kunne forhandle om. For man må sige, at tiden er inde til at vort land selv begynder at forhandle med andre lande! Det er på dette grundlag, at vi fra Siumut her på forårsmødet tog sagen op om, at vi i forbindelse med indlemmelsen i den danske grundlov i 1953 ikke blev oplyst tilstrækkeligt om vore rettigheder og, at vi derfor er blevet grundigt snydt, dette bør undersøges og tages op på ny og vi er fra Siumut glade for at dette forslag nu er sendt videre.

Med disse bemærkninger vil vi pege på tre mål:

At vi må revurdere vort samarbejde med Danmark

Ud fra FN's lovgivning, så må vi få revurderet tidligere koloniers lovgivning for at vurdere de lovgivningsmæssige muligheder der foreligger, så vi kan få det gennemdiskuteret.

Vi må gennemdrøfte Free Association som en mulighed for det næste skridt der skal tages.

Vi må styrke samarbejdet med andre lande.

Vi må for alvor arbejde henimod et fremtidigt mål om at blive en selvstændig stat

Det må være slut med at tage beslutninger hen over hovedet på den hjemmehørende befolkning og vi må derfor tage nye skridt, vi må selv overtage forhandlingsretten, vort land må til at tage det næste skridt.

Derfor må vi spørge om tiden mon ikke er inde til:

At tage det næste skridt til at blive en stat?

Vi er fra Siumut selv ikke i tvivl. Vi skal tage det næste skridt og blive en selvstændig stat – vi vil gerne gøre det sammen med dig!

Samtidig vil vi ikke miste vor identitet, men tværtimod sætte en fed streg under...

Doris J. Jensen, Siumut